

Datum raad	12 november 2026	Zaaknummer	3091377
Datum college	22 september 2026	Portefeuille	Zorg, welzijn, jeugd, volksgezondheid H.J. Compagne
Onderwerp	Vaststelling Participatieverordening Meierijstad 2027		

Samenvatting

De gemeenteraad besluit tot vaststelling van de Participatieverordening Meierijstad 2027 ter vervanging van de Algemene inspraakverordening 2017. In 2024 is de Participatienota vastgesteld. Hierin zijn de participatieve ambities opgenomen. Een vervolgstap is om deze ambities ook te vertalen in juridische spelregels in de vorm van een verordening. Met de verordening voldoen we ook aan de wettelijke verplichting. Vanaf 1 januari 2027 is wettelijk verplicht de inspraakverordening uit te breiden tot participatieverordening met regels over het betrekken van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid (inwonersparticipatie). In de verordening moeten ten minste ook voorwaarden staan voor een inwoner of maatschappelijk partij om gebruik te kunnen maken van het uitdaagrecht (overheidsparticipatie). Dat recht houdt in dat een uitdager de gemeente kan verzoeken om een gemeentelijke taak door de uitdager zelf uit te laten voeren, al dan niet met gemeentelijk budget.

Het conceptbesluit voldoet aan de wettelijke verplichting en volgt de basis modelverordening van de van de VNG. In de verordening staan de spelregels die gelden als de gemeente inwoners uitnodigt om te participeren. Ook het uitdaagrecht is uitgewerkt. Het is geschreven in lijn met de Participatienota gemeente Meierijstad 2024. Na evaluatie kan de verordening na verloop van tijd desgewenst uitgebreid worden met ruimere participatie- en invloedsmogelijkheden.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad

De gemeente Meierijstad heeft de ambitie om een participatieve overheid te zijn.

Behandeling in commissie

15 oktober 2026

Besluit gemeenteraad:

Vaststelling van de Participatieverordening Meierijstad 2027.

Waarom naar de raad

De gemeenteraad is bevoegd tot vaststelling van verordeningen.

Eerder genomen besluiten

De Participatieverordening Meierijstad 2027 vervangt de Algemene inspraakverordening uit 2017. Laatgenoemde zal worden ingetrokken.

Aanleiding

In 2024 is de Participatienota vastgesteld. Hierin zijn de participatieve ambities opgenomen. Deze ambities blijven leidend in het leren en experimenteren met participatie. Een vervolgstap is om deze ambities ook te vertalen in juridische spelregels in de vorm van een verordening. Met het opstellen van de verordening maken we duidelijk wat inwoners en organisaties van ons mogen verwachten in de uitvoering van ambitie en wij van hen. En met de verordening voldoen we aan de wettelijke verplichting. Tot 1 januari 2025 was de gemeenteraad verplicht een verordening vast te stellen die regels bevat over de wijze waarop inwoners bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid worden betrokken. Vanaf 1 januari 2025 is dit uitgebreid door de Wet versterking participatie op decentraal niveau in de vorm van het huidige artikel 150 Gemeentewet, waarin staat dat inwoners nu ook moeten worden betrokken bij de uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid. Daarnaast moeten de voorwaarden voor toepassing van het uitdaagrecht in een participatieverordening worden opgenomen. Het uitdaagrecht is de mogelijkheid voor inwoners en maatschappelijke partijen om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen, al dan niet met bijbehorend budget.

Om invulling te geven aan de Wet versterking participatie op decentraal niveau moet de Algemene inspraakverordening uit 2017 uiterlijk 1 januari 2027 worden vervangen door een participatieverordening.

Argumenten

1.1 Wettelijke verplichting tot vaststelling Participatieverordening 2027

Door de Wet versterking participatie op decentraal niveau zijn gemeenten verplicht om uiterlijk 1 januari 2027 een Participatieverordening vast te stellen over hoe inwoners worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid;

1.2 Gebruik variant 1 van het model VNG en aansluiting bestaand beleid

Er is gekozen voor een basisverordening die voldoet aan de wettelijke verplichtingen, conform variant 1 van het model van de VNG, waarbij de nadruk ligt op inwonersparticipatie. Daarnaast komt het verplichte uitdaagrecht aan bod, een vorm van overheidsparticipatie. Keuzes in de verordening zijn gemaakt in lijn met de Participatienota gemeente Meierijstad 2024, de Toekomstvisie Meierijstad en het Coalitie akkoord Samen bouwen aan Meierijstad (2026-2030). Met de keuze voor deze variant zijn we transparant, bieden we inwoners zekerheid én houden we ruimte om te leren en experimenteren op het gebied van overheidsparticipatie;

1.3 Toelichting op Participatieverordening Meierijstad 2027

Ter motivering van het besluit tot vaststelling van de verordening is een artikelgewijze toelichting conform het model van de VNG geschreven. Zie bijlage.

Kantttekeningen

1.1 Keuze om Omgevingswet buiten beschouwing te laten

De wetgever stelt dát er regels over burgerparticipatie moeten komen, maar laat de nadere invulling ervan bij het bestuursorgaan. Omdat de Omgevingswet eigen participatiebepalingen heeft, is gekozen om participatie op de kerninstrumenten uit de Omgevingswet (denk aan omgevingsvisie, omgevingsplan en programma's) niet volgens de spelregels van de participatieverordening te laten verlopen. Zo wordt de regeldruk niet vergroot en blijft de uitvoering van participatie in het kader van de Omgevingswet vormvrij. In de toekomst kan desgewenst wel uniform met de Participatieverordening worden gewerkt.

1.2 Variant 1 van het model VNG biedt basisparticipatie

Gekozen is om niet de uitgebreide variant van de VNG te volgen, maar het basismodel. Inwonersparticipatie is gedekt, maar overheidsparticipatie komt door die keuze uitsluitend aan bod in de vorm van uitdaagrecht, zijnde het wettelijk minimum. We hebben als bestuur en organisatie een duidelijke ambitie op participatie, maar vinden het belangrijk om in de samenwerking met inwoners en maatschappelijke partijen te kunnen groeien. De verordening geeft louter de formele kaders en processen aan. Als bij evaluatie blijkt dat participatie in de praktijk ruimer wordt toegepast, dan kan de verordening desgewenst worden aangepast. Een ruimere toepassing is bijvoorbeeld als een inwoner met een voorstel komt en de gemeente vraagt om ondersteuning bij de uitvoering van het plan. Denkbaar is ook dat aanvullende spelregels of afspraken in een aparte regeling wordt vastgelegd door het college.

1.3 Artikelsgewijze kanttekeningen bij Participatieverordening Meierijstad

Een aantal facultatieve bepalingen uit de modelverordening zijn niet overgenomen. Zoals:

- *artikel 7, derde en vierde lid*: kostenaspect bij uitdaagrecht wordt meegenomen, maar vormt geen rechtstreekse afwijsggrond omdat andere belangen soms zwaarder wegen dan financiële.
- *artikel 9*: niet via een paragraaf, maar via speerpunten komt participatie in de begroting aan bod. In het jaarverslag komt wel een participatieparagraaf. Dit biedt de raad ruimte om richting te geven aan participatie en desgewenst budget te laten vrijmaken. Ook kan de raad in specifieke gevallen bijsturen omdat alle participatieplannen openbaar zijn.
- *hoofdstuk 3*: de gemeente ondersteunt uitdagers na het indienen van een uitdaagverzoek, maar verwacht van uitdager in eerste instantie wel dat zelf gekomen wordt met een uitgedacht voorstel. We staan open voor samenwerking, maar de start ligt bij de inwoner.

Relatie met Toekomstvisie Meierijstad 2040

Vul in de onderstaande tabel per ambitie in op welke wijze het voorstel bijdraagt aan de ambities uit de Toekomstvisie Meierijstad 2040.

Ambities uit toekomstvisie	Toelichting
Democratische transitie: bestuurlijk leiderschap in verbinding met de gemeenschap	De participatieverordening is de juridische vertaling van de Participatienota. De verordening legt de spelregels over inwonersparticipatie en het uitdaagrecht vast. Spelregels die aansluiten bij de bestuurlijke ambitie op burgerparticipatie.
Inclusieve samenleving, iedereen doet mee: de Meierijstadse samenleving voelt zich verbonden en kijkt naar elkaar om	De participatieve ambities zijn gericht op bouwen aan burgerschap, samen werken aan Meierijstad. Vanuit de inzet van aanspreekbaarheid en nabijheid.

Communicatie & participatie

Communicatie:

- De verordening zal op de gebruikelijke wijze worden bekendgemaakt
- Toevoegen van de participatieverordening op de website en in de participatiemodule van ThuisinMeerijstad.nl.
- Delen van de definitieve participatieverordening met de Wijk- en Dorpsraden en met de Adviesraad Sociaal Domein.
- Delen met interne collega's van werkateliers die in inwonersparticipatie / uitdaagrecht een rol hebben.

Participatie:

Bij het opstellen van de Participatienota 2024 is een uitgebreid participatief traject opgezet. De verordening is mede een vertaling van de nota voor het deel inwonersparticipatie en het uitdaagrecht.

Er is gekozen om participatie op de verordening te focussen op het laten meedenken van partijen (Wijk- en dorpsraden en de ASD) over duidelijkheid en toegankelijkheid van de spelregels en het proces in de verordening. De Wijk- en Dorpsraden en de ASD hebben een korte samenvatting gekregen van de reacties, de al dan niet doorgevoerde aanpassingen met onderbouwing. Aan de ASD is geen inhoudelijk advies gevraagd en door het ASD is aangegeven dat zij geen rol hebben in het meelezen op Klare Taal. We geven het ASD mondeling een toelichting in het reguliere overleg. Daarnaast publiceren we een korte toelichting in Klare Taal op het proces en de bedoeling van de participatieverordening die op de gemeentelijke website en op ThuisinMeerijstad. Vakcollega's van een aantal werkateliers die actief een rol hebben in inwonersparticipatie en uitdaagrecht hebben meegelezen in de concept participatieverordening.

Financiële toelichting

Vaststelling van dit besluit heeft geen financiële consequenties. Ingeval een bestuursorgaan op basis van de verordening wordt uitgedaagd om een taak over te nemen, zal in de beoordeling ervan de financiële gevolgen moeten worden meegewogen.

Planning

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking, voorzien op 1 januari 2027.

Rechtsbescherming

Tegen een besluit tot vaststelling van algemene regels - zoals deze verordening - kan geen bezwaar- of beroep worden ingediend.

Monitoring en evaluatie

Jaarlijkse evaluatie op toepassing/actualiteit van de verordening. Indien gewenst, zal de verordening worden aangepast.

Bijlagen

1. Participatieverordening Meierijstad 2027
2. Juridische toelichting op de Participatieverordening Meierijstad 2027

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. M.J.M. Meertens

ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 22 september 2026.

Gelet op artikel 149 en 150 van de Gemeentewet.

Besluit gemeenteraad:

Vaststelling van de Participatieverordening Meierijstad 2027

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 12 november 2026.

De raad voornoemd,

De griffier,

De voorzitter,

drs. K.J.H.A. van Oort

ir. C.H.C. van Rooij